

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЛІСОВОГО І САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА
КАФЕДРА САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**«ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІСОВОГО І
САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА»**

**Тези доповідей учасників
науково-практичної Інтернет-конференції**

29 листопада 2022 року

Умань – 2022

З рис. 2 ми бачимо, що таволга японська та герань кембриджська висаджені по колу з відстанню 0,5 м в рядку та 1,1 м між рядами.

Одже, для проєкту з поліпшення озеленення території парку в с. Шевченкове Черкаської області розроблена досить проста у створенні та не складна у догляді декоративна композиція навколо альтанки

АГРОЛІСІВНИЦТВО: ПЕРСПЕКТИВИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

КОСТЮКЄВИЧ Т.К., кандидат геогр. наук
ГОТОВЩИКОВ А.М., здобувач вищої освіти
Одеський державний екологічний університет

Агролісівництво можна визначити як динамічну, засновану на екологічному підході систему управління природними ресурсами, яка включає як традиційні, так і сучасні методи землекористування. Завдяки залученню дерев на фермах та у сільськогосподарському ландшафті агролісівництво сприяє забезпеченню диверсифікації та стійкості виробництва, сприяючи зростанню соціальної, економічної та екологічної вигоди для землекористувачів на всіх рівнях.

Порівняно з традиційними сільськогосподарськими системами агролісівничі є більш стійкими до екологічних потрясінь та впливів змін клімату. Залежно від системи господарювання та місцевих умов агролісівництво може забезпечити 50–80 відсотків біорізноманіття природних лісів, сприятиме підвищенню продовольчої безпеки та покращенню харчування, виконуючи роль "страхової сітки" під час потрясінь, а також покращувати врожайність сільськогосподарських культур.

Перешкодою для масштабних заходів щодо відновлення та впровадження агролісівництва є більш тривалий термін їхньої окупності. Ретельно сплановані та реалізовані інвестиції у відновлення приносять чисту економічну вигоду. Міжнародний досвід свідчить, що навіть за найгіршого фінансового сценарію інвестиції у відновлення принесуть фінансовий прибуток у шести з дев'яти оцінених типів екосистем. Однак для повної оцінки витрат та вигоди стратегій та заходів щодо відновлення необхідні додаткові дані.

Незважаючи на те, що численні дослідження продемонстрували вищу продуктивність агролісівницьких систем, багато фермерів вважають їх менш продуктивними і, відповідно, ризикованими з фінансовою точки зору. У середньому агролісівництво починає приносити прибуток через 3–8 років, тоді як при обробітку однорічних культур цей термін зазвичай становить 1-2 роки. Для ширшого впровадження агролісівництва необхідні стимули та стратегічні інвестиції, що дозволять досягти цілей відновлення та покращення виробничих показників.

Станом на сьогодні Україна має найвищу у світі розораність земель і, як наслідок, найвищий рівень їхньої деградації. Вважається, що із 33 млн.га. рілля, близько 10 млн.га відноситься до малопродуктивних, а близько 5 деградовано в середній та сильній мірі. В цих умовах роботи зі створення деревних посадок різного типу, перш за все на орних землях є одним з основних державних пріоритетів.

Програма «Ліси України» передбачала створення у період з 2010 по 2015 роки 430 тис. га нових лісів та захисних насаджень. Відповідно до звітів план виконано лише на 14%. Фактична площа нових лісів ще менша, тому що через відсутність належного моніторингу не враховується процес загибелі культур до змикання. За останні роки річний обсяг посадок зменшився на порядок. За нинішніх темпів лісорозведення, період досягнення намічених планів може розтягнутися на тисячоліття.

Нові ліси створюються в основному на степових ділянках пасовищ та сіножатей, віднесених до земель запасу. Створення деревних насаджень на приватних землях блокується чинним законодавством.

Вивчення міжнародного досвіду, зокрема, європейських країн, з подібними до природно-кліматичних умовами, дозволяє з упевненістю стверджувати, що агролісівництво в Україні є перспективним напрямом землекористування.

Найбільша потреба у створенні лісів існує у малолісових регіонах країни. При цьому йдеться про лінійні посадки та захисні насадження, які передусім служать для захисту ґрунтів від ерозії. Земельною базою для їх створення є землі сільськогосподарського призначення, які в основному перебувають у приватній власності.

Одним із перспективних напрямів тимчасового використання сільськогосподарських земель є створення плантацій з укороченим оборотом рубки для отримання деревної маси, що використовується переважно з метою енергетики. Роботи у цьому напрямку розпочаті у ряді областей України, але

поки що проводяться на невеликих площах у рамках пілотних проектів і переважно пов'язані з інвестиціями зарубіжних компаній.

Загалом Україна має високий, але не реалізований потенціал для створення різних агролісівницьких систем землеробства, насамперед у степовій та лісостеповій зонах.

Головною проблемою в Україні на шляху використання земель сільськогосподарського призначення для створення деревних насаджень є відсутність адекватного законодавства. Друга проблема - відсутність адекватної системи планування та розподілу повноважень щодо створення, використання та охорони насаджень на сільськогосподарських землях. Щодо проблем, пов'язаних з агролісівництвом, можна віднести відсутність відповідних традицій та знань.

Як альтернативний підхід можна запропонувати використання міжнародного досвіду, що передбачає внесення кардинальних змін до українського законодавства та практику управління:

1. використання коштів, що виділяються на відновлення, для фінансування довгострокових заходів щодо створення стійкої економіки та «зелених» робочих місць, а також подальшої мобілізації інвестицій приватного сектора;

2. розширення прав та можливостей місцевих суб'єктів та створення для них стимулів до того, щоб вони брали на себе ведучу участь у реалізації лісогосподарських стратегій розвитку;

3. участь у діалозі з питань політики у галузі стійкого лісокористування як засобу, що дозволяє одночасно досягти як економічних, і екологічних цілей;

4. досягнення максимальної синергії між трьома цими лісогосподарськими стратегіями та заходами сільськогосподарської, лісової, екологічної та інших видів політики та зведення до мінімуму можливих компромісів.